

Melktanden

Emma Curvers

Melktanden

UITGEVERIJ PLUIM
AMSTERDAM/ANTWERPEN

Dit boek is tot stand gekomen
met steun van het Nederlands Letterenfonds

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Eerste druk, februari 2021

© Emma Curvers

Omslagontwerp Lisa Dröes
Typografie binnenwerk Michiel Niesen, Haarlem
Auteursfoto Merlijn Doornik
Productiebegeleiding Tim Beijer
Drukkerij Wilco, Amersfoort

ISBN 978 90 830 5425 4

NUR 301

www.uitgeverijpluim.nl

Voor tante Marina

WINTER

'The Green-eyed Monster causes much woe,
but the absence of this ugly serpent argues
the presence of a corpse whose name is Eros.'

Minna Antrim

1.

Mijn moeder had me kunnen feliciteren, maar ze kreeg niets feestelijks over haar lippen. Ze liep door ons nieuwe appartement, de dozen waren nog maar net uitgepakt, ze wierp zwijgend een keurende blik in alle vier de kamers en zette een grote tas op de keukentafel. Als een hond aan haar voeten wachtte ik op het moment dat ze zou erkennen dat zich hier iets groots had voorgedaan: dat ik was gaan samenwonen, dat iemand mij had gekozen uit alle mensen met wie hij had kunnen samenwonen. Ze had me gefeliciteerd met een hele sliert aan mijlpalen in mijn leven, met achtentwintig verjaardagen in totaal, mijn rijbewijs, dat ik bij nader inzien niet had verdiend maar daarover later meer, mijn middelbare-schooldiploma, maar niet met deze mijlpaal. 'O jee,' had ze gezegd toen ik het een maand ervoor aan de telefoon had verteld. Mijn moeder kan veel zeggen door op de juiste momenten te zwijgen.

Zo wist ik dat mijn moeder mijn verkering met Philip zag als de vrolijke opmaat naar een onvermijdelijke teleur-

stelling. Dat lag niet eens aan hem, al had ze ook zwijgend laten merken dat ze niets bijzonders in hem zag. Mannen kon je maar het best altijd op zicht houden: iedereen mag solliciteren, maar je moet nooit iemand een vaste aanstelling geven. Als ze over mannen sprak, en Philip was hierbij helaas geen uitzondering, dan moest ik vaak denken aan de manier waarop je mensen over aannemers hoort praten: gasten die je een mooie offerte verkopen, maar je zult zien, als je ze eenmaal in huis haalt en de fundering ligt eruit, blijken het oplichters te zijn.

Omdat ik aan mijn scriptie werkte, en mijn moeder die scriptie nog minder serieus nam dan ikzelf, dacht ze dat ze altijd op werkdagen kon langskomen. Die ochtend had ze een gietijzeren pan meegebracht.

‘Zo. Wat er ook gebeurt, je kunt tenminste een bal gehakt braden,’ zei ze en ze zette de pan op het fornuis.

Ik rekende de pan goed als felicitatie. Even later informeerde ze tussen neus en lippen door of we onze rekeningen gewoon gescheiden hielden.

‘Gelukkig,’ zei ze toen ik knikte.

‘Je wilde toch onafhankelijk zijn?’ had ze gevraagd.

Ik denk dat mijn moeder in mij de kleefgrage vrouw vreesde die ze zelf ooit was geweest, de vrouw die in de armen van de verkeerde liep en zich dan schikte naar het leven van die verkeerde. Dat ik mijn onafhankelijkheid wilde opgeven, zoals al die andere dwazen, beteken-

de voor haar niet meer dan dat ik in de grote goocheltruc was getrapt, dat ik vol vertrouwen op een fata morgana van man-huis-kind afliep.

Zelf had mijn moeder nooit het idee gehad dat ze veel invloed kon uitoefenen op haar lot, er waren gewoon bepaalde omstandigheden waardoor ze een relatie had opgelopen, waarin ze een kind had gekregen, ik dus, en zo'n kind krijgt op haar beurt een relatie, op dezelfde manier waarop een mens eens de bof krijgt, of een naheffing van de belastingdienst.

'Dit is ook nog allemaal voor jou,' zei ze en ze schoof de grote, gestreepte markttas naar me toe over de nieuwe keukentafel.

'Bedankt,' zei ik en ik haalde uit de tas een plastic koffer-tje met een Carmenset, een tulband-cakeblik en een sla-centrifuge die ik herkende van caravanvakanties met mijn ouders. Ik kon me niet herinneren dat ik ooit een krop sla had gekocht. Ik stak de ongeaarde stekker van de krulset in het stopcontact.

'Ik kan nog altijd goedgekapt de wijde wereld in,' zei ik. Ze knikte.

Ik herinnerde me foto's van mijn moeder met wufte krullen, in fotoalbums die misschien waren weggegooid, waar pagina's uit waren gescheurd. Haar dikke haar had ze na de scheiding kortgeknipt. Vandaag droeg ze een nieuwe goudomrande bril met gevleugelde glazen.

'Staat je goed,' loog ik.

‘Het was zo’n mooie studio,’ zei ze.

Het was waar, het was een mooie studio. Het gebouw waarin ik had gewoond werd de Poezenflat genoemd, mannen wisten wel wat dat betekende. Het was na de oorlog gebouwd voor vrijgezelle dames met een baantje. De latere kattenvrouwtjes, dus, spinsters. Soms had ik het gevoel dat mijn moeder de voortgang van mijn leven wilde tegenhouden, omdat ze me zo pijn zou kunnen besparen. Ik denk niet dat ze echt hoopte dat ik voor altijd in de Poezenflat zou wonen, maar dat ze bang was voor het moment dat ze weer met haar Fiat naar het afvalpunt moest rijden, en naar IKEA verderop, voor weer een nieuw decor. Ze dacht aan de zevenentwintig keer dat ze zelf was verhuisd. En het was waar, ik had er mijn leven lang kunnen blijven, en toekijken hoe anderen het programma van het leven doorliepen, maar ook dat had dan pijn gedaan, zoals lotusvoetjes die klein moeten blijven pijn doen.

Ze drukte een cupje in het nieuwe koffiezetapparaat en inventariseerde daarna de keukenkastjes. ‘Wat zijn dat?’ vroeg ze, met een schuin oog naar de twee dozen in de hoek.

‘Dat hebben we allemaal dubbel,’ zei ik, ‘dat kan naar het afvalpunt.’

‘O,’ zei ze en ze tilde haar wenkbrauwen op.

Ik pakte een hete kruller uit het koffertje en draaide hem op mijn hoofd. ‘En nu?’

‘Nu wacht je twintig minuten. Ik neem die dozen wel voor je mee,’ zei ze. ‘Je weet maar nooit.’

‘De dozen gaan naar de stort,’ zei ik.

Dit was het verhaal: vanaf nu zouden al onze spullen door elkaar staan en zouden we ze *onze* spullen noemen. Het idee was dat we ons op enig moment niet meer zouden kunnen voorstellen dat we ooit een eigen vergiet, een eigen editie van *Plenty* van Ottolenghi en een eigen wasrek hadden gehad. Dat vergiet en die editie van *Plenty* diende je weg te gooien, te verkopen of weg te geven. Als je je overvloedige huisraad achter de hand hield, dan duidde dat op tweeslachtigheid, een gebrek aan vertrouwen in de toekomst. Je vorige huisraad in een schuilkelder, dat was alsof je je datingprofiel nog op verkenningmodus liet staan, dat was geen manier om aan een nieuw hoofdstuk te beginnen.

We hadden een gedeelde Google Calendar, een robotstofzuiger en een slimme thermostaat, en alles was vanaf nu van ons. Zijn studieboeken stonden naast mijn romans in een boekenkast die nog uit mijn kinderkamer kwam, ik had foto's uit zijn oude familiealbums laten afdrukken en in lijstjes gedaan naast de mijne, en zijn afzichtelijke multimediamebel was nu ons afzichtelijke multimediamebel geworden.

Dus daar stonden we dan, mijn moeder en ik, voor de slagbomen van het afvalpunt, om deze nieuwe levensfa-

se in te luiden. Vanuit de bijrijdersstoel hield ik met één arm zijn vitrinekastje vast op de achterbank, het miste een raampje.

‘Zorg in godsnaam dat dat andere glas niet óók breekt!’ zei mijn moeder terwijl ze voor de slagboom afremde.

Het afvalpunt in West is een ongeneeslijk lelijke plaats. Het spul dat niemand meer wil komt bijeen op een plek waar niemand wil zijn. Je zou mismoedig kunnen worden op zo’n plek, maar ik was die zaterdag juist uitgelaten. Hier zouden we de dingen achterlaten die niet meer in ons nieuwe bestaan pasten: het spul dat meegereisd was uit mijn kinderkamer, naar mijn studentenkamer, naar de studio. Ik kan moeilijk afscheid nemen van huizen en spullen. Ik heb er al moeite mee om mijn afgeknipte teennagels weg te gooien. Een afgeleefd eenpersoons futonbed dat dienst had gedaan als fauteuil, een bureau dat ooit een commode was geweest, en de stereotoren die ik voor kerst had gekregen in groep acht, toen ik neonkleurige lampjes nog het hoogtepunt van technisch vernuft vond. In een doos zaten de fotoboeken vol foto’s van oude geliefden, van wie ik niet meer hield. Toen ik de albums had gevonden en zag hoe ik een man kuste met wie ik nu nog geen bushokje meer zou willen delen, schaamde ik me voor mezelf. Op het moment dat ik de foto’s inplakte, had ik gedacht dat ik ze later zou bekijken met vertedering. Nu bleken de albums de logboeken van mijn mislukkingen. Ik smet ze weg – het is onmogelijk op te gaan in een re-

latie als je erbij stilstaat dat de vorige allemaal eindig zijn gebleken.

Mijn moeder wuifde kort naar een man in een oranje overall, die ons begroette en de weg wees naar het afleverpunt voor meubilair. Voor ons werd een grote, bleekroze hoekbank op een aanhanger vervoerd. Hij leek op de grote hoekbank die Philip en ik net hadden besteld.

‘Nu nog het klein grut,’ zei ik toen we de vitrinekast en het futonbed uit de achterbak hadden getild. Mijn moeder pulkte de tape van een van de dozen en viste er met gespeelde schok een pureestamper uit die ze me zelf cadeau had gedaan.

‘Bewaar dit nou maar even,’ zei ze, ‘ik heb plek in de kelder.’ Ze zei het niet hardop, maar ik wist dat ze zich momenten uit haar eigen leven herinnerde waarop ze plotseling zonder vergiet en wijnglazen was komen te zitten, in een nieuw, zielloos huis, en wekenlang wijn uit mokken met bedrijfslogo’s erop had moeten drinken. Ik nam even de mogelijkheid in overweging dat mijn moeder gelijk had. Dat er een moment zou komen dat ik troost zou vinden in die twee dozen. Dat ik terug zou gaan, levenslang in de Poezenflat, zoals mevrouw Kuijntjes van zeshoog.

Mijn moeder zat alweer achter het stuur. ‘Kom!’ zei ze, en zo ontkwamen mijn dozen aan hun lot op het afvalpunt.

Terwijl mijn oude spullen in mijn moeders kelderbox gingen wonen, mijn plan B onder de grond, gaf ik bovengronds, op de derde verdieping, vorm aan het verhaal dat ik zelf voor me zag.